

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Sulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre 720 Lej
Fél évre 360 Lej
Negyed évre 180 Lej
Havonta 60 Lej

Hirdetések díjazás szerint:
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurestiben 50 banival
több.

Átrepülte

a hatalmas Oceánt az Óvilág és az Újvilág között a német zsenialitás. A Z. R. III. vasárnap reggel hat órakor indult Friedrichshafenből és három nap múlva, szerdán reggel már amerikai partok fölött repült. Tehát mégis legyőzte a lehetetlent az ezüsthajó: három nap alatt átrepülte a tengert. Ez minden idők legnagyobb technikai teljesítménye, emellett eltörpül minden eddigi alkotás, amiről Wells, Verne és Jókai csak álmodtak és ami pár év előtt még fantazmagóriának tűnt fel, ma már reális valóság. A német szorgalom, kitartás és zseni megmutatta ismét a világnak, hogy St. Germain, jóvátétel, megszállás, londoni konferencia és Poincaré dacára is tud még értékeset és nagyot adni a világnak.

Még elgondolni is fősleges. A leggyorsabb postagözös rekordteljesítménye Európa legnagyobb pontjáról. Amerika legközelebbi kikötőjéig hét nap és a Zeppelin Friedrichshafenből, tehát Németország távoli pontjától az Amerika bensejében levő Lakehurstig három nap alatt tette meg az utat. A legmerészebb fantázia sem merete volna elgondolni azt, hogy ilyen rövid idő alatt át is lehet még repülni a gigászi nagy Atlanti Oceánt. Ez az első ut és a németek még fokozni akarják a sebességet, meg akarják mutatni a bámuló világnak, hogy huszonnégy óra alatt is meg lehet tenni ezt az utat. És sikerülni is fog nekik. Dacára Versaillesnek.

Poincaré ur, Millerand, meg Lloyd George és Asquith ur, méltóztassanak csak egy pillanatra Friedrichshafen felé tekinteni. Nem méltóztatnak érezni, hogy a friedrichshafeni hangárból kiröppent ezüst Zeppelin nagyobb hőkemű volt, mint a szerencsétlenül összetákoltt békeszerződés? A világnak valahogy lelkiismeretfurdalást kell éreznie, hogy guzsbakötött egy ilyen nagyszerű nemzetet, amely ilyen óriási teljesítményre képes. Amerikában a Zeppelin földreszállásának a pillanatában megáll a gyárakban pár percre a munka, hogy ezzel is demonstráljanak a német Gênioz előtt és a gyárak néma kéményei és elcsendesülő gépszörnyetegei a maguk hangtalanúságukban zengik el a legszebb himnuszt, a munka és a béke himnuszt.

És a nagy örömjongásba belecsendül egy dissonáns hang: a párisi sajtó üvöltve követeli, hogy bontsák le a friedrichshafeni Zeppelin-hangár, a béke igazi csarnokát.

Megnyilt a parlament.

Elhangzott a trónbeszéd. — Nem foglalkozott a belpolitikai kérdésekkel a királyi szózat.

(Bucuresti, október 15.) Ma délután 12 órakor ünnepélyes külsőségek között megnyitották a parlament őszi ülészakát. Délelőtt 11 órakor Te Deum volt a görög keleti székesegyházban, ahol a kormány összes tagjai, a diplomáciai kar, a főpapság és a törvényhozás két házának tagjai majdnem kivétel nélkül megjelentek. Te Deum után a kormány tagjai, továbbá a szenátorok és képviselők átvonultak a szenátus üléstermébe, amelynek karzatát ekkor már zsufolásig megtöltötték az érdeklődők. Az ülésterem padsoraiban szenátorok és képviselők ünnepélyes csoportja foglalt helyet, a miniszteri emelvényen pedig a kormány tagjai várták Ófelsége megjelenését. Az elnöki dobogóval szemben levő karzaton a diplomáciai testület díszes egyenruhája tűnt fel, a mellette levő padokon a miniszterek hozzátartozói ültek.

Pontban 12 órakor kinyílt az elnöki folyosó kárpitja és a trónörökös kíséretében megjelent Ferdinánd király. Ófelsége egyenesen az emelvényre tartott és a jelenlevők lelkes, percenként tartó éljenzése közben papírlapot vett kezébe és hozzákezdett a trónbeszéd felolvasásához. Feszült csendben, tisztán érthető hangon kezdte az uralkodó olvasni a trónbeszédet, amelynek első része a külpolitikai helyzettel, a királyi pár külföldi utazásának eredményeivel és a genfi konferencia sikerével foglalkozott. Hangsúlyozottan kiemelte a különböző államokkal kötött konvenciók jelentőségét. Azután rámutatott arra, hogy a kormány politikája a régi szövetségesekkel és szomszédállamokkal való jóviszony fenntartására törekszik és legfőbb óhaja a konszolidáció. Ami a belföldi problémákat illeti, különösen pedig a belpolitikai kérdéseket, azokat a trónbeszéd egyáltalán nem érintette és ami a politikai körökben különösebb meglepetést keltett, egyetlen szóval sem intézett felszólítást az összes pártokhoz az egyesülés érdekében, mint azt sokan hitték. Belpolitikai szempontból csak a gazdasági konszolidációra való jóakaratu törekvést hangsúlyozta. Beszéd a kormány gazdasági politikájáról, a kommerciálizálás és a bányatörvény intencióiról azoknak gyakorlati alkalmazása szempontjából. Ráér ezután a munkaügyi és népjóléti miniszteriumok által beterjesztett fontos, szociális javaslatokra. Végül közölte, hogy a közgazdasági és választási reform törvénybe iktatása is erre a parlament ülészakára vár. Befejezésül munkát, kitartást kívánt a szenáto-

roknek és képviselőknek s kérte, hogy Nagyrománia konszolidációjának és békés fejlődésének útját jó hazafiakhoz méltóan egyengessék. Ferdinánd királyt a trónbeszéd felolvasása után a jelenlevők

Elsimult a magyar politikai válság.

Nagyatádi Szabó István Horthy kormányzónal. Harc a házszabályrevízió ellen

(Budapest, október 15.) Horthy Miklós kormányzó kihallgatáson fogadta nagyatádi Szabó Istvánt és közölte vele, hogy a földművelésügyi tárca vezetését egyelőre gróf Bethlen István miniszterelnök vállalta magára. Nagyatádi Szabó Istvánt felmentéséről a kormányzó kézirata legközelebb megjelenik a hivatalos lapban. Az egységspártban a helyzetet optimistikusan ítélik meg és általában megállapítják, hogy *tulzús válságról beszélhet.*

A Nemzeti Polgári Párt vacsoráján Heinrich Ferenc beszédet mondott és abban szemérettel nyilatkozott nagyatádi Szabónak, hogy kormányválságot idézett elő az aránylag kisjelentőségű kisgazdakövetelések miatt. Ha nagyatádi Szabó visszatekint a múltra, amikor a földreform eszméjével egyedül állt a parlamentben, akkor láthatja, hogy hova jutott el a mai napig, amikor már a kormányban megvan a jóakaratu a földreform végre hajtására. Szükségtelen a helyzetet bonyolítani. Más megoldás pedig mint egy Bethlen vezetés alatt álló kabinet elképzelhetetlen a polgárság számára. A parlamentti személyeskedések miatt helyénvalónak tartja a házszabályrevíziót. Beszédét azzal fejezte be, hogy a polgárságnak össze kell fogni, hogy a pártot országosan is megszervezhessék.

A magyar nemzetgyűlés legközelebbi ülése a bejegyzett interpellációkból következőleg igen élénk lesz, 35 interpellációt jegyeztek be. Interpellálni fognak Förster-Schulze kiadatásának megtagadása miatt, az amnesztziáról az emigránsok ügyével kapcsolatosan, a soproni erdészeti főiskolások sztrájkjáról, Horváth Géza törvényszéki bíró szerepléséről és ezzel kapcsolatban a bírói tekintély és függetlenség megvédéséről. Az egységspárt belső válságát politikai körökben elsimultnak tekintik, miután a miniszterelnöknek a kisgazdakkal folytatott tárgyalása eredményesen végződött. Örfy Imre egységspárti képviselő, a házszabálymódosító javaslat előadója a kérdéssel a következő érdekes nyilatkozatot tette ma:

lelkes, szünni nem akaró óvációban részesítették.

A parlament ünnepélyes megnyitása előtt a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amelyen Bratianu Jonel miniszterelnök beszámolt külföldi utjáról. A minisztertanács úgy határozott, hogy a szenátus elnöke Pherekyde, a parlament elnöke pedig Orleanu lesz az új ülészakában is.

— Senki sem mondhatja, hogy siettünk a házszabálymódosítással. Ellenkezőleg a nemzeti közvélemény régóta követeli, hogy vessünk véget a haszontalan parlamentti szófecsérlésnek, a személyeskedésnek, a durváskodásnak és becsülettiprásnak. A kritikát és a véleménynyilvánítás szabadságát továbbra is fenntartjuk, azonban az új házszabályok majd lehetlenné teszik a korlátlan szószátyárkodást. A mostani harc nem azonos a régi Magyarország Bécs ellen folytatott házszabályharcához, hanem ez a polgári társadalom harca iennmaradásáért. Bármilyen tetszetős mártíralarcha bujon is a parlamentti kisebbség obstrukciós terrorja, rá kell mutatni, hogy az álarc mögött a parlamentti anarchia és lezüllés fenyeget, a mellyel lehetlenné akarja tenni, hogy a nemzet többségének akaratára érvényesüljön.

Titokzatos merénylet a bucaresti-ploesti vasutvonalon

Bolsevista támadás egy katonára ellen.

(Bucuresti, október 15.) Ma hajnalban egy pályaudvar a bucaresti-ploesti vasutvonalon súlyosan sebesült katonára akadt, aki a craiovai hid őrzésére volt kirendelve. A sebesült katonára kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy szolgálatának teljesítésekor két ismeretlen férfi szóbaelegyedett vele. Mintegy tíz perces beszélgetés után a két ismeretlen hirtelen meg támadta s miután a fején súlyosan megsebesítették, nyomtalanul eltűntek. Néhány másodperccel a merénylet elkövetése után robotgott át egy kőönvonal a támadás színhelyén. A súlyosan sebesült katonát a craiovai kórházba szállították és a hatóságok erélyes nyomozást indítottak a tettesek kézrekerítésére. Az Universul és a Dimineata ma reggeli száma azt írja, hogy alighanem elhárított merényletről van szó, amelyben bolsevista kezek játszanak közre, mivel a sebesült katonára előadás szerint a két ismeretlen férfi oroszul beszélt egymással.

Négy püspök az aradi katolikus naggyűlésen

Nagyarányu előkészületek az Erdélyi Katolikus Népszövetség Aradon tartandó országos kongresszusára.

(Sajdi tudósítónktól.) Egész Erdély katolikus társadalma élénk érdeklődéssel várja a Katolikus Népszövetség aradi naggyűlését, amely október 25-én és 26-án lesz. A Népszövetség aradi szervezete hatalmas előkészületeket tesz, hogy minél impozánsabbá és szembé tegye a naggyűlést, amely rendkívül fontos jelentőségű lesz az erdélyi katolikuság életében. A gyűlésre mintegy kétezer vendéget várnak és a rendezőbizottságnak nagy gondot okoz a sok idegen elhelyezése. Hogy milyen nagyméretű lesz a naggyűlés, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a négy erdélyi egyházmegye fejei is eljönnek Aradra. Gróf Majláth Károly Gusztáv gyulafehérvári püspök, Bjelik Imre felszennelt püspök, váradai apostoli adminisztrátor és Pacla Ágoston temesvári apostoli kormányzó, püspöki helynök személyesen jönnek el Aradra, Boromissza Tibor szatmári megyéspüspök magas korára való tekintettel nem jöhet el, őt Szah István pápai prelátus képviseli. Az egyházi méltóságokon kívül még rengeteg világi méltóság is beígerte jövetelét és a gyűlés fényét emelni fogja még több ismert erdélyi történelmi nevet viselő arisztokrata részvétele is. Az eredeti terv szerint a vasárnapi diszgyűlésen gróf. Betegh Miklós volt főispán és főkormánybiztos, a Népszövetség elnöke elnökölt volna, azonban súlyos betegsége miatt való tekintettel nem jöhet el a gyűlésre és így azon Gyártás Elemér nyugalmazott főispán alelnök elnököl. Érdekes és nívós lesz a vasár-

napi diszgyűlés programja is. Az első ünnepi szónok dr. Monay Ferenc aradi minorita rendfőnök lesz, aki a pápaságról tart tartalmas előadást. Utána Schill József nyugalmazott aradi alispán, az aradi róm. kath. hitközség elnöke beszél a katolikus öntudatról és

Hogy élt Jackie Coogan Budapesien

A kis mozikiány kétnapos tartózkodása a magyar fővárosban. A disz-csikós, a Glowworm, a Good by.

(Budapesti levél.) Bár a nagy „kis Jackie“ már elutazott Budapestről, sőt azóta már Bécsbe is elhagyta, Budapest még mindig a kis mozifejedelem hatása alatt áll. Jackie Coogan jött, látott, győzött és eiment. A pesti lapok még mindig hasábokat irnak a kis kedvenc két napos budapesti tartózkodásáról és mindent megírnak Jackieről, ami csak megírható. Hogy miképpen veszi a villát a kezébe, ugyanagy benne van a cikkekben, mint az, hogy lefekvés előtt milyen mozdulattal veti le lábcskáiról a házipapucsokat és azt is megírták, hogy ajkát milyen görbére biggyeszti, amikor kiejti az obligát Good by-t.

Mr. Coogant, a kilenc évest megostromolták az emberek a Ritz előtt, részben autogramért, részben, hogy láthassák. Több ezer főnyi tömeg hullámozott fel s alá a Dunapalota előtt és kis hija volt, hogy a kedvencet agyon nem nyomták csupa szeretetből. A kedvencnek szökve kellett szülei, nevelőnője és nagynénje kíséretében távozni a szállóból hátsóajtókon,

áldozatkészségről és végül Gyártás Elemér „Szentélyeink“ címen a templomokról és iskolákról tart szabadelőadást.

A rendezőbizottság felszólítására már igen sokan jelentkeztek akik hajlandók elszállásolni vendégeket. Azonban még igen sok önkéntes vendéglátóra van szükség és a rendezőbizottság ezután is kéri Aradváros katolikus közönséget, hogy akik a katolikus naggyűlés vendégeit vendégül ohajtják látni, jelentkezzenek az aradi plébániahivatalban.

titokban kellett beleülni a pompás Talbot-kocsiba és rohanni a Mátyás-templomba, mert ő eltekintve attól, hogy nagy moziművész és hogy papája már négy milliót keresett vele, nagyon vallásos, akár csak a többi fejedelmek. Misét hallgatott a Mátyás templomban és természetesen, mine kijött a templomból, a jó pesti közönség már annyira körülfogta, hogy alig tudott beleülni az autóba. Autogram, éljenzés, félig agyonnyomás stb. Aztán a kis Jackie felszállott a Dunán cirkáló és a magyarokra oly szomorú emlékeztető Glowworm fedélzetére. Ezen a hajón hagyta el örökre Magyarországot az oly tragikus körülmények között elhunyt IV. Károly király. Itt a hajón Jackie parolázott a matrózokkal, miközben a fényképészek lefényképezték és a tömeg éljenzett. Távozása után a matrózok még utánakiáltottak, hogy: Hipp, hipp hurrá, természetesen ezt háromszor megismételték, amint ez angol regényekben már meg van írva. A matrózok ezután tovább szívták pipájukat, Jackie pedig

visszatért a Dunapalotába, ott gyorsan átöltözködött a direkt erre az alkalomra készült csikósruhába, melynek ujja borjuszájú és amelynek alsószára villogott. Szabályszerűen megforgatta foksát és jóízűen rotyogtatta a gulyást, miközben kiáltotta a már megtanult klasszikus mondást: azt a kutyafáját. A fényképészek és mozioperatőrök dolgoztak, a tömeg éljenzett, de agyonnyomás veszélye nem fenyegetett, mert Jackie a Ritz emeleti terraszán mutogatta magát a diszcsikósban. Hétfőn kiment a Jánoshegyre, megnézte a kilátót. Elutazás előtt még fogadta az újságírókat és kijelentette előttük, hogy Budapest igen tetszett neki, egészen szép kis város és itt az emberek igazán kedvesek, egyebekben pedig sajnálja, hogy el kell már utaznia Budapestről, de tetszik tudni a papa, meg a mama, meg a dollárok.

Elutazás előtt ismét ezer főnyi tömeg a pályaudvaron, Jackie beszáll a vonatba, a mozdony füttyent és Jackie azt mondja, hogy Good by! A száját kissé meggörbítette. A szájkörbítésről fényképfelvétel készült és a lapok külön tiz sorban emlékeztek meg róla.

HOGYALL A LEJ?

1924. okt. hó 15-én 100 lejért adták: Nálunk!

- 2.82 svájci frankot.
- 10.20 francia frankot
- 41.800 belföldi magyar koronát,
- 38.200 osztrák koronát
- Zürichben 2.80 frankot
- Parisban 13.40 frankot
- Budapestben 41700 - 42500 K-t

TARCA

Az orvos.

Írta: Ily János.

A jegyző mélyen, elszánnan hajolt rá az öreg, poros aktára. De sehogysem ment a munka. Pedig dolgozni kellett volna, mert már nagyon körmére égett a dolog. Napok óta ül itt így csöndes elmerüléssel, az áporodott, pipafüst-szagu levegőbe bámulva, mintha keresne onnan valamit. Délelőttöként ideges-zsörtölően feszidja az ügyes-bajos parasztoikat, délután pedig csöndberoskadva, furcsa gondolatokkal gyötri magát. A feleségére gondolt. Jószagu, gyönyörű fiatal teremtés. És csak fele annyi idős, mint ő. Tán haza kellene most szaladni, megnézni, hogy mit csinál. Megbékülni vele, mert tegnapelőtt bizony csúnyán összeveszttek. A jegyző akkor sirva fogadta meg, hogy többé nem kinezza az asszonyát az ilyen jelenetekkel. Ugy csuszott előtte a szoba padlóján, a stáfirungba kapott perzsaszőnyegen, mint a nyivakoló fiatal kutya. Soha többé!... És most megint csak azon töri a fejét, hogy fölkapja magát és hazarohan. Hátha ott találja a doktort? A szép, erős fiatalembert. Hiszen ha csak egyszor is együtt találná őket, ez talán meghozná neki a szörnyű konvulzió teli meg-

nyugvást. De ehhez a lépéshez gyáva. Lesujtaná, agyonütné, mint a fáradt őszit legyet, amelynek már csak egy legyintés kell, hogy megsemmisülve, örök álomba csendesülve lezuhanjon az élet szép fehér faláról. Pedig egészen biztos, hogy ott van ilyenkor a doktor. Látja is, ahogy izmos, büszke, szép alakja odahajol az asszony fölé, szentségtelen szájál most közelit éppen affelé a bübajos csoda felé, az ő asszonya vakító nyakához...

Nagyon rossz levegő van idehenn. Ezek a parasztok befüstölik délelőttöként a szobát. Az ember elvégre nem szólhat nekik. Csupa módos ember. Tőlük függ az élet, a boldogulás, ez az egész idevetett kutyasors. Egy Kriston János sal, Tarr Andrással dehogyis mer kikezdeni. Szép csöndesen, gyáván odament az ablakhoz. Szétcsentette a lármásan nyíló szárnyakat. Hosszút, bódult-mélyet szívott a kerti levegőből. A jázminok illata szinte durván ront a mellének. Kábító, rettenetes tavas az. Nem ilyen roskadt, fáradt embernek való, mint amilyen ő. Most azok otthon, a felesége, meg a doktor is érzik ezt a bűnös, szörnyű csodát, ezt az illatot. Az ő kertjében is jázminok pompáznak. Ki ültette? Minek ültette?... Minek szédíteni az amugyis kábult, forró, zengő ifjuságot, minek bántani az ilyen magával verekedő, gyötrődő öregséget, mint az övé?...

A keze ökölle merevült. Fiatalos nagy lángolást érzett föllobbanni a mellében. Mégiscsak haza szalad. Igaz-e mindaz, amit kaján szemek vigyorgása csak úgy némán, de neki mégis olyan fájó, rettentő-beszédesen nap-nap után az arcába csap? Persze, hiszen könnyű sirni, ez az asszonyoknál gyorsan megy!... Hozzá tartozik a praktikához. Három nap óta nem is beszél hozzá a felesége. Persze, ez is egyik eszköze az asszonyi ravaszságnak. Elterelni az ilyen vén számár elől a gyanút... De elég volt! Végre bizonyosságot akar!

A vén kakukos-óra a falon ötött. Ilyenkor van vége a rendezésnek. Mindjárt elindul a doktor. Talán késik is ez az óra. Most jut eszébe, hiszen minden nap előre kell igazítani. Rendetlen ember ez a kisbíró. Mióta szól már neki, hogy vigye be a városba az óráshoz ezt a vén, hazug szerszámot. Kicsit hidegnek, nyugodtnak akart mutatkozni, hogy ő most még az órával is tud törődni, mikor a feleségéről van szó, meg arról a másíkról. De ilyennek kell lenni, ha az embert fiatal feleséggel verte meg az isten.

Kikergette a tavaszt a szobából. Az ablakot rácsukta a bódító kerti illatra. Gyűrött puhakalapját a fejére csapta és fáradt, nehéz léptekkel kifordult a község-házáról. Az uccán nem mert az emberek szemébe nézni. Szörnyű leszámolásra készül most. Zava-

ros, lángokban tüzelő lehet a szemé. Kriston János jön vele szembe az uton.

— Hová, jegyző ur? Valami furcsa, keserű udvariassággal hajit oda egy szót a gazdag parasztnak. Azután odébb lohol. Most már mohón, magát sürgetően rója a szörnyű utat. A jegyzői laknál eléje suttyog, papucsos, öreg lépteivel Julis néne, a jegyzői lakás örök, mindenest cselédje. Sirva csapkod a kezével a mellére, mikor meglátja a jegyzőt.

— Jaj, jaj... tekintetes uram, tesszen már jönni...

A jegyzőbe belecsap a verejtékes forrás. Vékonyka lábái szinte roskadozva kapaszkodnak meg a földben.

— A doktor ugy-e? hördül fel rémülten a melléből a szörnyű bizonyossággá teljesedett gyanu.

Az öregasszonyból már csak a megállíthatatlan, jajongó sirás hangosodik ki. A fejével inti a rettetes igent.

— Tudtam... tudtam... — üvölt föl fájószézetten a jegyző, — a gyalázatosak!...

Szédült, megtántorodó léptekkel tépi fel az ajtót. Szörnyű leszámolásra merevült pillantása az asszonyt, meg a doktort keresi. Csakugyan! Minden úgy történt, ahogy az imént elképzelte. A szép, erős, fiatal férfi odahajol az asszony fölé... az asszony vállán... őh borzasztó valóság... lebontva a ruha... a vakító, bűnösen

Frohreich Ernő gyilkolta meg Egyedi Arturt.

A négy napos vallatás után végre beismerte, hogy ő fojtotta meg apósát. — Tragikus jelenetek a kihallgatások során. — Drámai találkozás a gyilkos és felesége között.

(Budapest, október 15.) Egyedi Artur földbirtokos és istállótulajdonos titokzatos halálának ügyében ma szenzációs fordulat következett be. Napokon keresztül folytatott vallatás, tetemrehívás és a helyszínen végzett szemle után tegnap a késő esti órákban dr. Frohreich Ernő bevallotta, hogy ő gyilkolta meg az apósát.

A döntő vallatás.

Vasárnap kísérték le — mint jelentették — Frohreichet Egyedre és azóta több ízben kihallgatták a kihallgatások eredménytelenek maradtak. Kihallgatták még a kastély egész cselédségét, de ezek vallomásából sem tűnt ki olyan adat, amely kétséget kizáróan a gyilkosság és Frohreich bünyösége mellett szót volna. Tegnap megérkezett Frohreich felesége is Egyedre, de nem engedték meg neki, hogy férjével beszéljen, akit a kastély egyik szobájában őriztek. *Este következett be a döntő vallatás.* A kastély egyik termében haligatták ki Frohreichet. A vallatást Posselt csendőrszázados azzal kezdte, hogy udvariasan kijelentette Frohreichnek, hogy a nyomozás nem lát tisztán és vannak ugyan gyanúok a gyilkosságra is, *de valószínűbbnek látszik, hogy öngyilkos lett az öreg ur.* Ezután kérte Frohreichet, hogy mondjon el mindent apósáról és az öngyilkosság okairól. Frohreich aki eddig igen ideges volt, most láthatólag megnyugodott és azt mondotta:

szép fiatal test fehérsége a szemébe villámlik. A keze görcsös ököllé feszül. Első ütése már az asszony felé készülő lehullani. De a másik kemény, acélos ököl durván rázuhan a mellére:

— Eredj innen!... Nem látod, hogy mi történt?

Hörgő ordítás szabadul fel belőle, mikor vérben lángoló szemférgameredve mégegyszer odatapad az asszonyra... Meglátja a sziv alatt a kicsi, piros vérpatakot. Az elfehéült száj már alig robbanásnyit illeg... Az üvegesedő pillantás utolsó, lankadó ereje oda száll hozzá... az arcára tapad hoszszu, elbágyadó panasszal... A boszszu helyét elfoglalja a nagy, szivvettépő sírás. A jegyző szemé oda esik az asztalra, a néhány szavas írásra: „Nem bírom tovább magával ezt az életet...”

Fölszakadó zokogását ráfűljasztja a szörnyű utolsó üzenetre. Azután odamerevül a tekintete a doktor kezére. A szép, fiatal férfi fehér ujjai most fürgén motoszkáltak a seb körül. Egy idegen férfi kezének bársonyos puhasága az ő asszonya selymes, hófehér bőrén... Szentségtelen, kogyetlen bünhődés ez mindenért... az egész elrontott boldogságért. És ahogy nézte az idegen férfi kezének munkáját azon a vakító asszonyi testen, az ujjai lassan újra ököllé zsugorodtak. Még az orvos keze nyomán kiserkedt friss, piros vért sem látta... csak az erős, diadalmas férfi állt előtte, akire bosszútálló ököllal le kell sújtani

— Apósom természetesen öngyilkos lett!

A csendőrszázados trükkje.

Ezután a legnagyobb nyugalommal két teljes óra hosszat beszélt a család dolgairól és a családtagok egymásközi viszonyáról. Amikor ezekről a dolgokról már részletesen beszámolt, akkor a csendőrszázados váratlanul Frohreichhez ugrott, elkapta a tor kát és rákiáltott:

— Hát nem így fojtotta meg az apósát?!

A váratlan fellépésnek megdöbbentő hatása volt. Frohreich hangtalanná összeroskadt. Amikor magához tért, akkor dr. Kun László soproni ügyész részvételjes hangon szót hozott:

— Nem kell vallania, ha nem akar, ugys tudunk mindent. Látom, hogy szenved, könnyítsen magán. *Mondja el, miért követte el a gyilkosságot?*

Frohreich bevallja a gyilkosságot.

Frohreich ezután sápadtan, verejtékezve mondotta el, hogy a gyilkosság éjszakáján majdnem térdén állva kérte az apósát, aki különben már ágyban feküdt, adjon pénzt a családjának, mert nélkülöznek. Könyörgött neki, hogy változtasson magatartásán, mert így halálra kínozza a családot. Egyedi erre dühösen ráförmedt:

— *Gyűlöllek, amióta megismer telek! Te uszítod a családtagokat ellenem és te idegenítettél el tőlem a leányaimat. Megátkozlak és felszólítalak, hogy azonnal menj innen ki, mert hozzádvágok valamit!*

Frohreich azonban tovább könyörgött Egyedinek és hangoztatva, hogy valameny is leánya súlyos anyagi gondokkal küzd. Erre Egyedi kiugrott az ágyból. *Frohreich innen kezdve nem emlékszik pontosan a történetekre, csak arra, hogy megfojtotta apósát. Rögtön utána öngyilkosságot akart elkövetni, de nem volt hozzá elég lelkierője.* Majd elrendezte az önakasztás jelenetét. Vallomásában azonban hangsúlyozta, hogy a gyilkosságot nem haszonért követte el, hanem csak azért, hogy segítsen a családon és megszerezze nyugalmukat. Büntársai nem voltak, a gyilkosságot egyedül követte el.

A gyilkos és felesége találkozása.

Frohreich vallomása után a szomszédszobából behívták gyászruhás feleségét. Amikor Frohreich a feleségét meglátta, könnyekre fakadt és ezt mondotta:

— *Bocsáss meg! Ne hagyj el és ne vess meg! Várd meg, amíg kiszabadulok a börtönből. Ne tekint elvetemült gyilkosnak, nem nyereségvágyból gyilkoltam, hanem hogy a családnak használjak!*

A felesége könnyek nélkül, halálsápadtan hallgatta végig és csak emyit felelt:

— *Megbocsájtok, mert tudom, hogy családod mártírja vagy!*

Majd kijelentette:

— Ernő mindig egzaltált volt! Hiszen az édesanyja örülete, aki a Lipótmezőn halt meg, most tört ki rajta!

A megbocsátó kézfogás.

Frohreich a vallomás után megnyugodott és kijelentette: hogy boldog, mert megszabadult a teherrel. Majd a csendőrszázados felé fordult és megkérdezte:

— Mondja százados ur, aljasnak tartanak engem? Elfogadják-e kézfogásra a kezemet?

A kérdés a századosot egy pillanatra meglepte, majd kezét fogott Frohreichkel a következő szavak kíséretében:

— A nyomozás érdekében tett vallomása megérdemli, hogy megcsánjam!

A vallomás után csakhamar megérkezett dr. Sándor László, volt budapesti rendőrfőkapitány. Frohreich védője, akitől Frohreich a következő szavakkal kért bocsánatot:

— Bocsásson meg ügyvéd ur, hogy félrevezettem, de a családom érdekében tettem!

Majd a vizsgálatot vezetőkhöz fordult, akiknek kijelentette, hogy eddig csak azért tagadott, mert családját a szegényről meg akarta kimélni. Ha nem jönnek rá a gyilkosságra, akkor ő vagy öngyilkosságot követett volna el, vagy rövidesen Amerikába ment volna ki.

Frohreich sikkasztott.

Szérdán hajnalban indultak volna utnak autón dr. Kenyeres Balázs és dr. Minnich Károly orvos-tanárok, akik Egyedi holttestének felboncolását végezték, hogy a helyszínen tartsanak szakértői szemlét, azonban Frohreich vallomása következtében természetesen már nem indultak el. Most azokat az okokat kutatják, amelyek miatt dr. Frohreich Ernő anynyira ragadtatta magát, hogy apósát meggyilkolta. A budapesti rendőrség már talált egy olyan momentumot, amelyről eddig vallomásában egy szót sem említett Frohreich. Frohreich ellen néhány hónappal ezelőtt feljelentést tett két barátja, Bárzy Géza és Bárzy Elek földbirtokosok, akik nagy vagyonuk kezelését bízták rá. Amikor elszámolásra szólították fel Frohreichet, akkor ez bevallotta, hogy barátja egész vagyonát elvesztette a tőzsdén. A könyvszakértők megállapították azonban, hogy a 800 milliós vagyonból még legalább 400 millió értékparinak és készpénznek meg kell lenni Frohreichnél. A vádhatóság egyik képviselője már készíti a vádiratot ebben az ügyben. Egy-két nappal Egyedi Artur halála előtt a vádhatóság érdekelt képviselőjénél megjelent Frohreich egy megbízottja és megkérte, hogy várjon kis ideig a vádirat elkészítésével, mert Frohreich nemsokára nagyobb pénzüsszeghez jut és akkor rendezzi ezt az ügyet.

A titokzatos Rózi.

Fülöp Rózsit, aki a kastélyszemélyzet előtt gyanús volt, hogy részes Egyedi halálában, kihallgatták és szerepét teljesen tisztázták. Kiderült róla, hogy Egyeden laknak a szülei és azoknál volt látogatásban. Majd felment az egyedi kastélyba, mert az Egyedilányok részéről kisebb figyelmeségeken részesült állandóan. Erdeküldött, hogy megérkezett-e Frohreichné, azonban azt a választ kapta, hogy csak a férje jött meg. Még aznap vissza is utazott Budapestre, ahol állásban volt. Fülöp

Rózi így teljesen távol áll a büntenyítől.

Tragikus kocsizás.

Bizonyosnak látszik már, hogy Frohreich tisztán anyagi okok miatt ölte meg Egyedi Arturt, aki nagyon fukar ember volt, ugyanynyira, hogy még a birtokát is elhanyagolta. Birtokán semmire sem áldozott, inkább hagyott mindent pusztulni. Csak budapesti versenyistállójával és gyönyörű, renaissance-stílusban épült kastélyával törődött, amelynek műremekai országsszerte híresek. Óriási kiterjedésű parkjában üvegházakban citromfák és más délszaki növények virulnak. A lovait imádtta Egyedi, a családját nem szerette. Most Egyedi két, mindenki által csodált napipáját, amelyeket mindig maga használt, foglák be egy díszes hintóba és feltűzött szaronyu csendőrök között vitték ismét a vasuti állomásra dr. Frohreich Ernőt, hogy a fogházba szállítsák. Frohreich nemrégiben még mint földesur kocsizott ezen a hintón. Most mint gyilkost vitték vele a fogházba.

A borzalmas vallomás.

Dr. Frohreich Ernőt, aki az elmúlt éjszakán bevallotta, hogy apósát ő gyilkolta meg, ma beszállították a soproni ügyészség fogházába. Frohreich a vallomás után, a helyszíni szemle alkalmával formálisan végigjártatta a gyilkosságot. Dr. Kun László ügyész az újságíróknak elmondotta, hogy neki valósággal kellemetlen látvány volt Frohreich Lombroso-koponyája és Svengali-szakállja. A szó szoros értelmében megborrongott, ha ránézett.

Soha nem láttam drámaibb jelenetet, mint amikor vallott, — mondotta az ügyész. — Frohreich zokogott és egész testében reszkelt, amikor bevallotta, hogy ő a gyilkos. Nagyon nagy munkába került vallomásra bírni. Vallomásáról terjedelmes jegyzőkönyvet vettem fel, a csendőröknek pedig meghagytam, hogy vizsgáljanak a gyilkosra utközben, nehogy öngyilkosságot kövessen el. Sopronban Wipplinger vizsgálóbíró fogja még egyszer kihallgatni Frohreichet.

Ki a gyilkos?

A gyilkos Frohreich Ernő dr. a bécsi Tereziánumban nevelkedett, atyja Frohreich tábornok volt, aki a világháborúból ismert Satanovnál — a hírhedt huszárofficer alkalmával — öngyilkosságot követett el. Az ifjú Frohreich a háboru alatt dragonos tiszt volt és már akkor voltak kellemetlenségei és becsületügyi afférai. A háboru után a Kereskedelmi Bankba került, majd pedig önálló tőzsdebizományos lett. Itt kezdődött el a szerencsétlensége, mert, mint tőzsdebizományos került össze a Bárzy-fivérekkel. Vagyonilag összemolott, pénz kellett neki, hogy börtönbe ne kerüljön és ez vezette arra, hogy apósát meggyilkolja. A gyilkosság tervével már régen foglalkozott, azonban kivételre csak most adódott kedvező alkalom.

Pardon — egy szóra...

Lehetséges, hogy Ön a legkedvesebb filmremekét a „Két árvát“ még nem nézte meg az aradi APOLLO-ban?

Megfosztottak rangjától egy orosz nagyherceget.

Amikor a szerelem kettétöri a nagyratörő karriert. — Ferenc József dicsérete a volt monarchia hadseregéről.

(Saját tudósítónktól.) Nem a világpolitikára vonatkozik, de azért rendkívül érdekes az a két levél, amelyet Miklós cár és Ferenc József Sándor hesseni herceg ügyében váltottak. A herceget a cár kénytelen volt az orosz hadsereg szolgálatából elbocsátani. Büne a szerelem volt. Szívére hallgatva, olyan házasságot kötött, amellyel, mint a cár levelében írja, pozícióját teljesen lehetetlenné tette. Pedig kitűnő katona volt és a cár nagyon fájlalta távozását hadseregéből. Iparkodott is neki megfelelő elhelyezkedést szerezni — mégpedig az osztrák hadseregben s ezért melegen ajánlotta őt barátjának. Ferenc József azonban nem teljesíthette barátja e kérését. Nyíltan megírta válaszában, hogy nem fogadhatja a herceget szolgálatába, mert ez nagyon rossz vért szülne hadseregében, s kiemelte feleletében azt is, hogy **hadseregének érzékenységét kímélnie kell.** Ezért a cárnak kelleme demonstrálni amellet, hogy a hesseni herceg nem vált érdemtelenné a becsülésére s azt ajánlja Miklós cárnak, hogy ő rehabilitálja a herceget azzal, hogy rangját neki visszaadja. Ferenc József e levél a következőleg szól:

Igen kedves jó Barátom!

Mindig örömmel látom irásodat: 10-én kelt kedves leveled is örömmel töltött el. Sándor hesseni herceg, kinek sorsa iránt érdeklődni kegyeskedel, ugyanazt a rokonszenvet keltette fel bennem, melyet iránta Te érzel, személyes ismeretségünk első percétől kezdve. Természetes, kedves jó Barátom, hogy nekem sincs más óhajtóm, minthogy segítségére legyek abban a kívánságában, hogy szolgálatomba álljon. Ha még ingadozlam volna is, az a támogatás, amelyben Te és kedves fiad, Sándor épügy, mint Mária nagyhercegnő, őt részesíteni kegyeskedtetek, elegendők lettek volna, hogy minden habozásnak véget vessék. Az egyetlen akadályt, amely még közös óhajtásunk kivételére elé tornyosul, kedves jó Barátom, Te tüntetheted el. Engedd meg, hogy bőven éljek a barátságunk azokkal az előjogaival, hogy azzal az őszinteséggel beszéljek Veled, mely tudom, mindig bizosan megtalálja a szíved felé vezető utat. Sándor herceget minden további nélkül tábornoki rendfokozattal hadseregembe fogadni, ez oly rendkívüli cselekedet volna, ami azt eredményezné, hogy nálunk az általános figyelem reá irányulna. Minden irigységet felszabadítanának és hirnevén, ha csak

látszólag is, de foltot ejtenék. Semmi kétség, kedves és érdemes Barátom, hogy az én szememben egyetlen szavad értékesebb, mint a legtökéletesebb rehabilitáció. De annál inkább, őszintén meg kell vallanom, gondolnom kell arra, hogy hadseregem érzékenységét meg ne sértsem. Nálunk egyáltalában nem ismeretlen, hogy Sándor herceget megfosztották rangjától. Az igazságosság az a szelleme, amely Téged oly kiválóan jellemez, tulságosan is ismert és csodált az én hadseregemben ahhoz, hogy Sándor hercegre ne háramlanék az a gyanu, mintha ő valaminő megróvándó cselekedetért vonta volna magára kegyeidnek elvesztését. Te magad, kedves és kitűnő Barátom, tulságosan is féltékeny őrzője vagy a katonai becsületnek, sem hogy félreismernéd azt az indító okot, amely engem arra készítet, hogy megkérjelek: légy oly kegyes, kétségeimben oly nyilvános ténnyel segítségemre lenni, amely bizonyosságot tenne arról, hogy Hessen hercege nem vált méltatlanná becsülésedre. Ha Te oly kegyes volnál, hogy visszaadnád neki azt a rangot, amelyet hadseregemben betöltött, vagy ha engedélyeznél neki ezredet, semmi sem állna többé annak útjában, hogy beálljon hadseregem sorába.

Beléptünk az új esztendőbe. Bárminők is legyenek azok a kellemetlenségek, amelyeket hozni fog és azok a megpróbáltatások, amelyeket számunkra talán tartogat, boldog vagyok, hogy átadhatom magamat annak az édes reménynek, hogy barátságod nem fog nekem hiányozni és hogy egy mással, valamint Poroszországgal egyesülve, Isten segítségével minden nehézségnek végére érünk, amely esetleg támadhat.

Kellemes emlékezetetekbe ajánlva magamat és enyéimet, kélek, kedves jó Barátom, légy meggyőződve arról a gyendég barátságról és meg nem változó ragaszkodásról, amellyel maradok kedves jó Barátom, hűséges és igen odaadó Testvéred, barátod és szövetségeseid. **Ferenc József.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Stern Rózsika hangversenye.

Koncert az aradi kulturpalotában.

Stern Rózsika neve Arad zenei életében már fogalom. A fiatal hegedűművész egy csapásra hódította meg Arad zeneértő és zeneismerető közönségét. Tegnap esti hangversenyén pedig ismét meglepetést szerzett szép és értékes haladásával, s beigazolta azokat a jóslásokat, amelyek talentumának fejlődőképességéről szóltak. Tónusa fog még fejlődni, de érzéseinek melegsége és mélysége, biztos és bátor vonókezelése máris olyan gazdag talentumról tesznek tanúságot, amely a legnehezebb zenei feladatok megoldására teszi képessé. Az előrehaladásnak az a foka is, amelyre tegnap estig eljutott, a művészet legszebb és legsúlyosabb értékeinek tolmácsolására alkalmas és a fiatal művésznek virtuozitásával az őszinte elismerés tapsaira ragadtatta a hangverseny közönségét. Legnagyobb sikerét a műsor legnehezebb számával, Csajkovszky hegedűhangversenyművével aratta. A mű nagy technikai és ritmikai nehézségét könnyen győzte. Itt tett legjobban bizonyosságot kitűnő ritmusérzékéről. Händel négy tételes A-dur szonátáját tisztán és klasszikus stílusban játszotta. A kedves apróságok, mint Hubay „Fliederbusch”-ja, egy régi bécsi keringő, Vieuxtemps „Réve”-je, Sarasate „Zapateado” címen összefoglalt spanyol tánci és Wieniawsky „Souvenir de Moscou”-ja kedvesen és sok bájjal érvényesültek a fiatal művész előadásában. A közönség meleg ünneplésére a műsort még megtoldotta Hubay egyik csárdajelentével. Igaz gyönyörűséggel élveztik Stern Rózsika játékát, mert minden mozdulatában és hegedűjének minden hangjában a zseniális szépségei és érdekességei csillognak. Tekintettel korára máris messze jutott és bizonyos, hogy rövid idő múlva legjobbjaink között fogjuk a nevét emlegetni. Sokat ígérő tehetség, aki Hubay irányításával biztosan járja a fejlődés helyes útját. Dr. Szelle Károly művészi zongorakísérete nagyszerűen festette alá a műsor minden számát. (b. i.)

* Az aradi színház heti műsora. Csütörtökön: Szerelem királya, operette. Pénteken: Bajadér, operette. Békefy Lajos első fellépése. Szombaton délután 3 órai kezdettel ifjúsági előadás; fél 9 órakor Velencei kalmár, dráma, Fekete Mihály fellépésével. Vasárnap: délután fél 3 órai kezdettel Pompadour, operette; fél 6 órai kezdettel Mihályiné két lánya, vígjáték; fél 9 órai kezdettel Cigánygrófnő, operette.

* Az aradi színházi iroda hírei. Szerelem királya. Paul Lincke szép zenéji operettjét, a Szerelem királyát csütörtökön másodsor adja a színház, a bemutató kitűnő szereposztásában. — Velencei kalmár. A klasszikus irodalom kedvelőinek akar örömet szerezni a színház igazgatósága azzal, hogy szombaton Shakespeare Vilmos világhíres drámáját, a Velencei kalmárt ujtja fel. Shylock Fekete Mihály lesz, a fő női szerep Fekete Irén kezében van s mellettük fellépnek még Ladányi Imre, Darvas Ernő, Soór Jenő, Kassay és Szabadkay. — Bajadér. Pénteken Kálmán Imre operett, a Bajadér kerül színre Békefy Lajossal, az új tenoristával, aki Radjami herceg szerepét játssza a darabban. Odette Lengyel Irén, Mariette Zilahy Irén, Napolcon Misoga László lesz. — Cigánygrófnő. Vasárnap esie az aradi színház az utóbbi idők egyik legkiválóbb operettjét, dr. Martos Ferenc—Vince Zsigmond Cigánygrófnőjét játssza. Livia grófnőt, ezt a szélesskálajú és nagyszabású primadonna szerepet Lengyel Irén, Laci cigányprimást Misoga László, a fiatal Vörösváry gróft Szücs Laci, Panit Zilahy Irén, Mócsi kisbögöst Szabadkay, az öreg gróft Kassay személyesíti meg. A rendezést maga Fekete Mihály végzi. — Taifun. Lengyel Menyhérti drámája, a Taifun, hétfőn este kerül színre az aradi színházban. A darabban Fekete Mihály, színházigazgató is fellép és Lindner Ottó írótt játsza, kivülről fellépnek még Fekete Irén, Hadzsi Lili, Ladányi, Darvas, Kassay, Mészáros, Soór, Szabadkay és Lisztay.

* Porter Paula kollektív tárlata Aradon az ujonnan felépült Neuman ház uccai helyiségében. Délelőtt 10-től 1-ig, délután 4—11-ig.

Pardon — egyszerre...

Nem kell többet fizetnie csak a rendes helyarat, ha előre is váltja jegyét a „Két árvához” az aradi APOLLONBAN

Új uccák Aradon.

Fejlesztik a város közvilágítását. — Készül a jövő évi költségvetés.

(Saját tudósítónktól.) Arad város vezetősége megbízásából a különböző ügyosztályok hozzáfogtak az 1925. évi költségvetés előkészítéséhez. A költségvetési év, mint ismeretes, újabb rendelet szerint január elsejével veszi kezdetét és erre az időre már a költségvetés miniszteri jóváhagyásának is Aradra kell érkeznie. A város fejlesztése szempontjából a mérnöki hivatal végzi a legértékesebb munkát. Tervek szerint 1925-ben több új uccanyitás történik Aradon, azonkívül a külvárosi uccák, különösen a Mosóci-telep kikövezése feltétlenül megvalósul. A város intenzívebb világítása is tervbe van véve. Az ez évi egymilliókilencszázezer lej világítási költség helyett a mérnöki hivatal 2 millió 200 ezer lejt irányzott elő a jövő évre. Muresan János városi főmérnök és Vass Barnabás mérnök naponként felülvizsgálják a külvárosi uccák világítását és ott, ahol hiányt tapasztalnak, villanylámpák felállítását veszik tervbe. Az ügyosztályok költségvetési előirányzatát október végére fejezik be és átadják Olariu István pénzügyi tanácsosnak, aki terevezést készít a szükséges összegek előteremtésére. A költségvetési tárgyalások előreláthatólag november közepén kezd meg a városi tanács.

Aradi Uránia mozgószínház.

csütörtök — péntek
D. W. Griffith világfilme!

INTOLERANCE

Filmremekmű 8 felvonásban.

Előadások kezdete kivételesen 5, 7 és 9 órakor.

HIREK

Elnézem

sténként azt a sárgatényl csillagot, amiről most annyit irtak, beszéltek és gondolkoztak az emberek. Nagy tudósok ültek órák-napok hosszat teleszkópoknál és leskék, várták, mit árul el titkaiból, vannak-e csatornái, kulturált nép lakja-e és várták nagy izgalommal a rádiójeleket.

Elnézem és én azon gondolkodom, vajon, ha élnek rajta emberek, von-e szívük, tudnak-e szenvedni, érezni, szenvedni? Vajon a boldogságért ott is annyit kell-e szenvedni, mint amennyit itt szenvednek az emberek, akik a lelkiükkel néznek és a szívükkkel gonaolkoznak? Fáj-e ott a csalódás s tudnak-e sírni meglócsátó és megátkozó könnyeket? Tudnak-e ők emlékezni elmult érzésekről, csókokról, fiatalságról bszí alkonyatban, ha szomorú kopogással veri az eső az ablakunk? Istenem, ha tudnám, hogy itt nincs boldogság és nincs boldogtalanság, de jó lenne Mars-lakónak lenni!

— A trónörökös születésnapja. Csütörtökön, október 16-án van Károly trónörökös születésnapja, amelyet méltóképpen ünnepelnek meg. — Délelőtt tizenegy órakor a gör keleti székesegyházban ünnepi istentisztelet lesz, amelyen a hivatalok vezetői és a katonaság reprezentánsai vesznek részt. A templom előtt díszszázad áll fel. A prefektúra kéri a város közönségét, hogy az ünnepe alkalmával az üzleteket és a lakásokat lobogózzák fel.

— Hírek a jugoszláv kormány lemondásáról Párisból jelentik: A Matin jelenti, hogy a jugoszláv kormány tegnap benyújtotta a királynak lemondását. A francia lap értesülése szerint a kormány lemondását a Radics-párttal támadt álhatalmatlan ellentétek idézték elő.

— Iskolaavatás Arad megyében. Aradvármegye iskolaépítési akciója erőteljesen folyik. November elejére huszonnégy új iskola készül el és ezeket ünnepélyes keretek között adják át rendeltetésüknek. Az iskolaavatásokra eljön Anghelescu közoktatásiügyi miniszter is.

— Temesváron megkezdődött az állampolgársági felebvezések tárgyalása. A temesvári ítéletábrán ma megkezdődtek az állampolgársági ügyekben hozott határozatok elleni felebvezések tárgyalása. A felebvezési tanács elnöke dr. Márta Sándor táblai főelnök, tagjai dr. Costa temesmegyei prefektus és Domasneanu generális.

— Német professzor előadása Franciaországban. Párisból táviratozzák: Az Air Nouvelle közli, hogy Gempel heidelbergi német tanár a francia-német közlekedés szükségességéről franciaországi városokban előadássorozatot fog tartani.

— Nő a munkanélküliség Angliában. Londonból táviratozzák: A munkanélküliség száma a legutóbb hivatalos közlése szerint 4 és fél millió egy négy alatt tehát tízöt ezerrel emelkedett.

— A magyarországi jezsuiták új főnöke. A magyarországi jezsuitarend a napokban tartotta meg országos gyűlését Budapesten. A gyűlésen Péter Csávossy Elemért választották meg a magyarországi jezsuitarend főnökévé.

— Belgrád új érseke. Belgrádból jelentik: Radics Rafaelt, volt franciskanus rendfőnököt a Jugoszláviában lévő bászági katolikus egyházmegye adminisztrátorát, belgrádi érseknek nevezték ki. A közkezdelt főpap a napokban foglalja el új díszes hivatalát.

Zsindelyezik a kaszárnya tetejét . . .

Ma reggel az aradi Fehér Kereszt szállója előtt körülbelül ötven tagból álló csoport keltette fel a figyelmet. A csoport elegánsan öltözött fiatalemberekből állott, akik álmos és az éjszakázástól bágyadt tekintettel néztek körül. Mellettük kisebb faládák heverték az aszfalton és e köztben önkéntelenül, halkán szállt a stilszerű nóta a kora reggeli időben: Zsindelyezik a kaszárnya tetejét . . . Nagy utra mennek az ifjak, mennek katonának . . . A legfrissebb aradi önkéntesek az elmult éjszaka mondtak bucsut a civiléletnek: a bucsu ma hajnalig tartott és ma ötven aradi fiatalember a tanciskolák és bálak ismert alakjai indultak neki a keményebb életnek, ahol bizony jó ideig bucsut kell mondani a bálaknak, multságoknak, a szép korzónak a vidám könnyű életnek . . . Az ifjak, köztük Fábian Tibor, Székely Sándor, Elemér Gyula, Koron László, Vass Endre, Havas Károly, Koncz György, Bartha István és még sokan vagy félszázan nem túl vidám kedéllyel gyülekeznek, arcukra felhőt von az új, ismeretlen életre való ráemlékezés, de aztán felvidulnak az arcok, hisz a gyöngyöket sem tart örökké és kemény, hogy ugymondjuk katonás léptekkel indulnak a várba, hogy magukra öltsek a mondurt, s a halk, zűnmögő nóta kíséri utjukban: — Zsindelyezik a kaszárnya tetejét . . .

— Elfogtak Budapesten egy bajorgyilkost. Budapesti táviratozzák: A rendőrfőkapitányság a német birodalmi külügyminiszterium megkezdésére ma letartóztatta Braun Ottó német exfőhadnagyot, akit Münchenben elkövetett kétgyilkossággal vádolnak. A kiadatási eljárás megindult és a kiadatás fölött az igazságügyminiszter fog dönteni.

Amerikába érkezett az Ezüst-Zeppelin.

A családeghajó magérkezése minden más eseményt elhomályosított.

(Newyork, október 15.) Az „Ezüst Zeppelin“, hivatalos nevén a „Z. R. III.“ ma megérkezett Amerikába. A légi kolosszus érkezése minden más eseményt elhomályosít az Egyesült-Államokban. A lapok oldalakon keresztül foglalkoznak a nagy eseménnyel és méltányolják a német technika teljesítőképeségét. Lakehurstban, az amerikai repülőközpontban, ahova leszáll a léghajó, óriási izgalom uralkodik. A környék szállodái zsúfolva vannak a fogadtatásra ideérkezőekkel, sőt az Ameriká-

ban tartózkodó walesi herceg is ott van. Amikor a Zeppelin feltűnt Lakehurstban, ettől a pillanattól kezdve tilos volt a dohányzás az egész városban. A léghajó vezetője állandóan szikratáviratban értesítette a tengerészeti miniszteriumot utjáról. Egyik jelentés szerint a vizük elfogyott, de a legénység a legjobb hangulatban tette meg az utat és utközben gramofonra és kártyázással kitünően szórakoztak. A léghajó délelőtt 10 óra 20 perckor haladt el Boston, délután pedig Newyork felett.

— Hol van Terente? A besszarábiai hatóságok kijelentették, hogy biztos tudomásuk szerint a hírhedt rablóvezérnek sikerült elmenekülnie Ukrajnába, ahol Odesszában beállott a vöröshadseregbe katonának. Ha való a hatóságok információja, Besszarábia nagy remegéstől szabadult meg.

— Anita Berber új botránya Berlinben. A Közlöny berlini tudósítója jelenti: Az egyik előkelő barban a napokban a késő éjeli órákban nagy botrány játszódott le. Anita Berber és partnere, egy Henry nevű táncos összevessztek Rikkel, a színészszakszervezet elnökével. Steinrück Albert színésszel és Behrend János íróval. A veszekedés Anita Berber ismert temperamentumos magatartása miatt annyira elfajult, hogy a férfiak nemcsak pofonokkal inzultálták egymást, de székeket és üvegeket vágdostak egymás fejébe. Csak az oda hívott rendőröknek sikerült a verekedőket szétválasztaniok. Anita Berber kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy az egyik férfi tiszteletlenül viselkedett vele szemben, mire partnere ezt kikérte magának. Egyébként — mondotta Anita Berber — az egész ügy nem érdekli őt, mivel kibékült volt partnerével, Drostevel, aki jelenleg Amerikában van, ő is csakhamar kimegy Amerikába és ottan akar inükdöni.

— Ne felejtse el! Alois Friedmann urisabóság Arad, str. M. Corvin (Hunvadi-ú.) 6 sz. alatt van.

— Holttest a vendéglő udvarán. Temesvár-Gyár város egyik vendéglőjének udvarán ma egy holttestet találtak. Megállapítást nyert, hogy az illető András Joan 65 éves balázs falvai lakos. Valószínűleg bűncselekmény forog fenn. Elrendelték a hulla felboncolását és a nyomozás megindítását.

— A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serrail-éremet használjanak.

— Könyvek felárban Kerpelel.

— Tisza-ünnep Békéscsabán. Budapesti jelentik: Békés vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap díszközgyűlést tartott és ünnepélyesen leleplezte Tisza István gróf arc-képét. Kovacsics dr. főispán nyitotta meg a közgyűlést, majd Konkoly Tihamér dr. főjegyző felolvasta gróf Tisza Istvánné levelét, amelyben megköszöni a meghívást, de hivatkozással hajlott korára, kimentti magát a megjelenés alól. Bertóty Károly dr. a törvényhatósági bizottság nevében átadta a képet s mikor lehullott a lepel, a közönség felállással tisztelgett a kép előtt. Azután Lukács György dr., volt kultuszminiszter mondott hatóságos beszédet. — Tisza István neve ma fogalom — mondotta a többi között. — Foglalta mindannak, ami nagy és nemes van a magyar jellemben, szimboluma az önzetlenségnek, apoteozisa a hazaszeretnek. Jelenti az egyén teljes feloldását a hazafiban. Tisza István nem akarta a háborút, de heróikus küzdelmében alulmaradt s nem tudta megakadályozni a vérontást. Némán tűrte a méltatlan szemrehányások és támadások özönét, a mikor őt tették felelőssé a háborúért, pedig csak fel kellett volna lebbentenie a fátyolt, hogy az ódiomot elhárítsa magától. Így esett a legnemesebb hazafi áldozatul az igaztalan gyűlöletnek és csak jóval később az ő vértanuhalála után derült ki az osztrákok leleplezése alapján az igazság: Tisza Istvánnak semmi része nem volt a világháború előidézésében. Puritán volt, nyílt és egyenes. Ezenkívül Pokoly József egyetemi tanár, Balogh Mihály, vitéz Nagy Zoltán és Recz Géza mondtak beszédet.

— Királyi bartulajdonos. Londonból jelentik: V. György Anglia királya most utította meg engedélyét a norfolki grófság egyik városában Deringhamban levő Feather Hotelnek nevezett barjára. A gyakorlati élet és üzlet hazájában a jó példával maga a király jár elől, aki egyéb üzletei mellett még bartulajdonos is. Még pedig éppen olyan bartulajdonos, mint a többi. A bart Lord Ullswater, a szeszszindikátus elnöke vezeti és a szindikátus egyik tagja maga a király is. A bar csak egyben különbözik a többitől, hogy nem kötelező az ital fogyasztás. De ha valaki inni akar, Lord Ullswater készséggel áll rendelkezésre és szívesen nyújt felvilágosítást az alkoholok és alkoholmentes italokat illetőleg. Az egész esetben az a legérdekesebb, hogy a királynak éppen olyan nehezen sikerült megszereznie az engedély megújítását, mint más közönséges polgárnak.

ARADI
APOLLO

I. Rész. osztróktól — szombatig I. Rész.
D. W. Griffith mesterműve

A két árva.

(Árvák a viharban) Életpép 2 részben.

Főszerepben Lillian és Corothy Gish

Jegyek bármelyik nap
9 órai előadásra
elővetben.

— **A színészek adója.** Az aradi pénzügyigazgatóságon most fogják megkezdeni az aradi színház tagjainak adókvetési tárgyalását. Ezzel kapcsolatban a pénzügyi adminisztrátor kijelentette, hogy a színészeket is, mint a cirkuszi artistákat nem 4 százalékos kereseti adóval kell megadóztatni, hanem már 4000 lejes kereseten alól is 8 százalékkal. Ezen felül esnek az összes kedvezményektől, mint a 750 lejig terjedő kereket adómentessége, a biztosítások és egyéb kötelezettségek beszámítása. Az adminisztrátornak az a felfogása, hogy a színészek nem rendes havi fixfizetésben részesülnek és ezért nem is lehet a 4 százalékos adóztatás alá vonni őket. Az adótárgyalás a napokban kezdődik meg, minden valószínűség szerint a második kerületi adóhivatalnál. Természetesen akkor módjukban lesz a színészeknek is igazolni, hogy rendes fixfizetésük van, így tehát joguk van a kedvezményekre is és csak négyezer lejen felüli jövedelmeik adóztathatók meg 8 százalékkal.

Dramát legjobban Shakespeare írt; de poloskát egyedül LOVAS írt. Arad, Str. Oituz (Illés-u.) 111.

— **Öngyilkosság a fogházban.** Párisból jelentik: Különös öngyilkosság történt a párisi ügyészség fogházában. A fogházban már hetek óta van vizsgálati fogságban egy ismert párisi orvos, dr. Darek, akit tiltott műtétek végzésével vádolnak. Az orvos a fogságban alig vett magához táplálékot és szóltanul ült naphosszat cellájában. Hirnevének tönkretétele és leleplezése nagyon lejutotta. A cellában két másik vizsgálati fogoly is volt. Az elmúlt éjszaka a két fogoly elaludt, ezt az időt felhasználta az orvos. Az egyik ablaküveget betörte öklével és az üveg darabokkal felvágta ütőereit. A csőrömpölésre berohant az egyik őr, azonban mire a fogházorvos a helyszínre érkezett, a szerencsétlen orvos elvérzett.

Volt aradi nagykereskedő tragikus halála.

Az egykori dús gazdag ember szegényen hunyt el a budapesti zsidókörházban.

(Saját tudósítónktól.) Egy Aradon általánosan ismert kereskedő zárta le örök álmra szemét nemrégiben Budapesten: meghalt Deutsch Fülöp, az aradi Deutsch Testvérek hosszú időn át volt tulajdonosa és Arad kereskedő-társadalmának egyik kimagasló egyénisége. A Deutsch Testvérek cég a régi Magyarországon a vidék egyik legelőkelőbb üzlete volt. A bécsi Gebrüder Deutsch-cég testvéralapításaként ment át a köztudatba a híres női divatüzlet, valóságos galipalomb volt Aradon. A magas elegáns megjelenésű Deutsch Fülöpöt általánosan ismerték és szerették Aradon és mindenki sajnálta eltávozását. 1917-ben eladta üzletét üzletvezetőjének, aki társával Sági Lajossal, alig két évig vezette csak az üzletét, ő tőlük vette meg Winternitz Jenő aradi kereskedő, a cég jelenlegi tulajdonosa. A firma azonban nem változott, megmaradt továbbra is Deutsch Testvéreknek. Deutsch Fülöp, aki dús gazdag ember hírében állott, azután elkerült Aradról. Budapesten többféle vállalkozásokba kezdett, de itt nem kísérte siker és

szerecsse vállalkozásait. Az egykor gazdag ember teljesen elszegényedett, ugyanígy, hogy ékszerait is pénzzé kellett tennie. A daliás külsejű elegáns ember megtört, súlyos beteg lett, hónapokig fekvő beteg Budapesten, míg rövid idővel azelőtt a budapesti zsidókörházban meghalt. Halálát Aradon is igen sokan sajnálják és kegyelettel emlékeznek vissza a háború előtti Arad egyik legelőkelőbb kereskedőjére.

Anatole France temetése

Részvétáviratok a világ minden részéből.

(Páris, október 15.) Anatole France halottas ágyát az egész világ részvéte veszi körül. A világ minden részéből rengeteg részvétáviratot intéznek Anatole France özvegyéhez. Doumergue, a francia köztársaság elnöke a francia nemzet. Herriot pedig kormánya nevében táviratilag fejezték ki részvétüket. D'Annunzio Gabriele, a nagy olasz költő is táviratban kondoleált. Az özvegy kívánására Párisban, az invalidusok templomában ravatalozzák fel az elhunyt nagy író holttestét és pénteken vagy szombaton temetik el az ismeretes ceremóniákkal.

Felfüggesztettek tizenkét vasuti tisztviselőt.

Különös bonyodalmak a vasuti kiszállások körül. — Utálatlan helyett fegyelmi eljárás.

(Saját tudósítónktól.) Különös eset tartja izgalomban az aradi vasutas köröket. Tizenkét vasuti tisztviselőt felfüggesztettek fel állásából minden különösebb indok nélkül, közöttük néhány főtisztviselőt, aki évek óta teljesít lelkiismeretes szolgálatot a vasutnál. A felfüggesztések érdekes előzményeiről a következőket jelenti a *Közöny* munkatársa:

Az aradi állomás kötelékében működik egy tizenkéttagú bizottság, amelynek feladata többek között az is, hogy minden hónapban az aradi üzletvezetőség területén levő állomásokra utazik, ott felülvizsgálja a pénztárakat, az esetleges baleseteket vagy panaszokat. A bizottság minden hónapban tervezetet ad be az üzletvezetőséghez, amelyben megjelöli, hogy ki, hova utazik. Ebben a hónapban is így történt. A bizottság néhány tagja ugyanis szabadságon volt, de a többi elkészítette a kiutazási tervet, hogy a jóváhagyás is megérkezzen, míg a szabadságonlevők visszajönnek. A tervezet benyújtásakor azonban megjegyezték a tisztviselő, hogy egyszerűsített utazási előleget is kérnek, mert már 3 hónap óta a kiutazásokat saját pénzükből fedezik, s azokat eddig még nem térítették meg nekik. A tervezetet és a tisztviselők kérését Pop Oktavián vasutigazgatóhoz terjesztették be. A vasutigazgató kijelentette, hogy pénzt nem utal ki, ellenben rendeletet küldött a Timisoarán működő fegyelmi bizottsághoz, hogy a tervezeten felsorolt tizenkét tisztviselő ellen haladéktalanul indítsa meg a fegyelmi vizsgálatot, függesse fel őket szolgálat elhagyása és engedetlenség címén. A fegyelmi bizottság eleget is tett a vasutigazgató rendeletének és felfüggesztette a tizenkét tisztviselőt, közöttük *Kurialó* felügyelőt,

Fischer Endre főellenőrt, Gédinger Rezső főellenőrt és Hajós Ferenc főfelügyelőt, akik évek óta teljesítik lelkiismeretesen kötelességüket a vasutnál. A felfüggesztésről szóló végzést az érdekeltek természetesen a legnagyobb meglepetéssel fogadták, mert ők egyáltalán nem tagadták meg a szolgálat teljesítését. Még nagyobb meglepetésben részesültek azok a tisztviselők, akik szabadságukról visszaérkezve, ugyan csak megkapták a felfüggesztést. A bizottság tagjai felfolyamodást jelentettek be a fegyelmi ellen, mert az ellenük felhozott vádak nem állják meg a helyüket. Vasutaskörökben nagy izgalommal kísérik az ügy fejleményeit és az ítéletet, amely tizenkét képzett és lelkiismeretes tisztviselő sorsa felett fog dönteni.

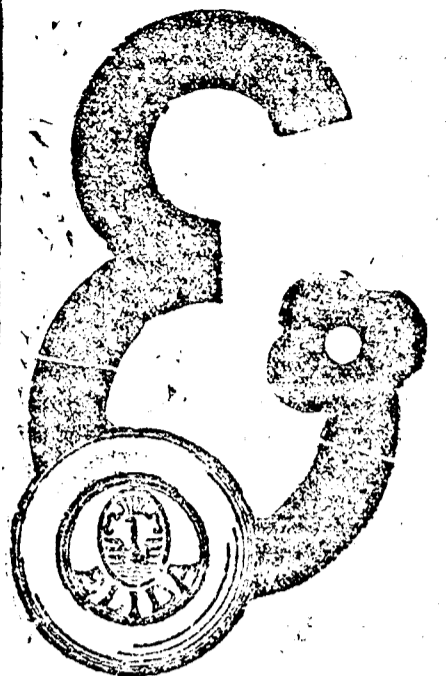
Bizonyítékok hiányában

beszüntették az eljárást a mérgezésel vádolt Puttkammer bárónő ellen.

(Bécs, okt. 15.) A nyár elején nagy feltűnést keltett Gessmann nagyiparos és bankelnök feleségének, Puttkammer Leontine bárónőnek letartóztatása. Gessmann Albert, a Bauernbank elnöke egy este hirtelen rosszul lett és a házi orvos megállapította, hogy fekete kávéjába mérget kevertek. Mivel a kérdéses napon a kávé felesége, Puttkammer bárónő készítette, az asszonyt letartóztatták, majd őrizetbe vették magát Gessmann elnököt is. Később mindkettőjüket szabadon bocsátották, az asszony ellen az eljárást azonban tovább folytatták. A rendőrség szenzációs jelentéseket adott ki Puttkammer bárónőről, akit természetellenes hajlandóságokkal is megvádolt. A bécsi társaságokban tényleg már évek óta a legkülönbözőbb mendemondák keringtek erről az excentrikus asszonyról és különböző színésznőkhöz és társasági hölgyekhez való természetellenes viszonyairól. A hónapokig elhúzódott vizsgálat azonban semmiféle kompromittáló eredményel nem járt arra vonatkozólag, hogy a bárónő tényleg megakarta volna mérgezni férjét, mire most az ügyészség a vádat visszavonta ellene.

MOZI

— **Két kitétt gyermek megható sorsa.** Szegény polgárhoz ment férjhez egy arisztokrata lány, de befolvása szülei kivégeztették a szegény férjét és a kis csecsemőt kitétték az utcára. Egy szegény polgár lelte meg aki éppen a saját gyermekét akarta kitenni. Fölnevelte a két lány gyermeket, akiknek megható sorsát vetíti elénk a „Két árva” című nagy szabású filmdráma az Apolló mozgószínházban. A filmet D. W. Griffith rendezte utólrhetetlen hatással és a Két árva szerepét megható közvetlenséggel alakítja a két bájos Gish testvér, Lilian és Dorethy. A gyönyörű film, amelyben megkapó jelenetek vannak a francia forradalomból, két részből áll. Az első részét szombati, a másodikat vasárnaptól szerdáig vetíti az aradi Apolló mozgószínház.

FÜRDŐSZAPPAN világhírű.

Lloyd 2278

2653

— **xx Intolerance — D. W. Griffith világhírű filmje —** jött és győzött az aradi Urániában. Griffith örökbeleszült műve az Intolerance filmre a tegnapi bemutató megérdemelt sikert aratott. A zsúfolt nézőtér közönsége elragadással élvezte a filmtechnika ezen csodászépségű alkotását és a pazar kiállítású jeleneteket. Külön műélvezetűl szolgált a nagyszámú közönségnek a filmreklám klasszikus kísérő zenéje. A nagyszabású film péntekig marad műsoron. Miután a filmreklám vetítése teljes két órát vesz igénybe, ezért az előadások kivételesen 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Az orvosfiuk tragédiája

Titokzatos rablógyilkosság a párisi vincennesi erdőben.

(Páris, október 15.) Borzalmas kettős rablógyilkosság tartja izgalomban a francia főváros lakosságát. A gyilkosságnak áldozatai egy előkelő genfi orvos két fia, akiket a város melletti vincennesi erdőben öltek meg. Tegnap éjszaka a vincennesi erdő mellett levő villa lakói több lövést hallottak az erdő irányából. Kirohantak és az egyik tisztáson két fiatalembert láttak fekvő, míg egy harmadik férfi láttukra menekült. Az egyik férfi utána eredt, azonban a menekülő revolverlövésekkel tartotta magát távol, míg egy közelben álló motorbiciklire ugrott és gyorsan elvágtatott. A két fiatalember közül az egyik már halott volt, míg a másik súlyosan megsebesült. Kiderült, hogy a merénylet áldozatai Guisan René és Albert, egy genfi orvos fiai. Az elmúlt éjszaka az erdőn keresztül mentek, amikor egy férfi ugrott eléjük s pénzt követelt. A fiatalemberek rávetették magukat támadójukra, mire kétségbeesett harc fejlődött ki, háromjuk között. A hatalmas erejű ismeretlen férfinak azonban sikerült több lövéssel az egyik fiatalembert megölni és a másikat pedig súlyosan megsebesíteni. A halálosan sérült René kihallgatása után néhány órával szintén meghalt. A rendőrség erélyes nyomozást indított a rablógyilkos után.

KOPPOL

LEGUJABB

Béke készül Törökország és Anglia között.

(London, október 15.) Hivatalosan közlik, hogy az angol kormány elfogadta a törököknek azt a javaslatát, hogy az iraki határrendezést bizzák a Népszövetségre. A kormányok a javaslat értelmé-

ben kötelezik magukat arra, hogy a Népszövetség döntéséig meghagyják a csapatokat jelenlegi állásaikban. Dzsidaí Ali hedzsaszi király Mekát a vérontás elkerülése végett kiürítette, Mekával a távirati összeköttetés megszakadt.

Kínai felkelők támadása az idegenek ellen.

(London, október 15.) Shanghai-ból érkezett távirati jelentés szerint Csekiang felkelővezér ezer katonája megtámadta a shanghaii

francia negyedét. A támadást azonban visszaverték. A kínai katonák ezután egymást kezdték mészárolni és a kínai negyedekben fosztogattak.

Spanyolország mozgósít Marokkó miatt.

(Páris, október 15.) A Chicago Tribune fenntartással jelenti Madridból, hogy Alfonz spanyol király

ma rendeletet irt alá, amellyel három korosztályt mozgósítanak a marokkói események miatt.

KÖZGAZDASÁG

Uj bankösszeomlások Bécsben.

Egy hatalmas ipari koncern fizetési nehézségei. — A nem sikerült szanalás.

(Bécs, október 15.) A Nordisch österreichische Bank általunk előként jelentett bukása után most a Wiener Bank A. G.-ről keringenek egyre kedvezőtlenebb hírek. A bank igazgatósága ugyan egyre cáfolatokat ad ki, tény azonban az, hogy a Wiener Bank A. G. az utóbbi napokban több fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Hasonló riasztó hírek láttak napvilágot a nagyszabású Wutte-koncernről, amelyet Wutte dr. volt nagynémet képviselő alapított és amely Ausztria egyik leg hatalmasabb ipari koncernje. Többek között érdekkörébe tartoznak a Grác—köllachi vasut- és szénbányaművek rt., a Greinitz acéikészítési és kereskedelmi rt., a Norica fa rt., a Steirische Senzenwerke, a Jugoszláviában levő Zenica vasművek és egyéb ipari vállalkozások. A Zentralbank der Deutschen Sparkassen egy tekintélyes részvénypakettje szintén a Wutte-koncern birtokában van. A koncern bécsi bankháza, a Poljati und Co. érdeklődésünkre megcáfolta a zavarokról keringő híreket és kijelentette, hogy terjesztői ellen feljelentést tett a bécsi tőzsde tanácsánál. Másrészt azonban híre jár, hogy Wutte

kénytelen volt eladni a Wolfsberg—trauenthali szénbányákat, hogy pénzhez jusson és jelenleg Zürichben és Londonban igyekszik pénzt szerezni. Ausztria közgazdaságára nézve minden esetre nagy fontossággal bírna, ha a Wutte-koncern kölcsön-tárgyalásai sikerrel járnának, mivel ennek a hatalmas érdekeltségnek esetleges zavarai kihatással lennének az existenciái százaira és ezreire.

A múlt héten minden lapot megelőzve elsőként számolt be a Közlöny bécsi szerkesztősége az Angol-magyar bank bécsi leánvintézetének, a Brit-osztrák banknak tervezett fuziójáról az összeomlott Allgemeines Industriebankkal. — Ujabb értesüléseink szerint a perpektuálás mostan az Industriebank hitelezőit veszélyeztetik. A hitelezők ugyanis keveslik a felajánlott kvótát és semmi áron sem akarják azt elfogadni. Ha hamarosan nem sikerül a hitelezőkkel meggyezni, úgy az Industriebank tervezett egyesülése a Brit-osztrák bankkal nem lesz megvalósítható és az Industriebank likvidálni fog olyaténképpen, hogy az összes aktívák a hitelezők birtokába mennek át. Vagyis az Industriebankot a hitelezők fogják likvidálni.

Zürichben 2.80, Párisban 10.40 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Október 15.) Francia frank 9.90, svájci frank 35.50, dollár 181, dinár 2.60, szokol 5.45, lira 8, angol font 830. **Kifizetések:** Budapest 418, Bécs 382, Prága 5.55, Zürich 35.60, Milano 8.10, London 835, Páris 9.80, Newyork 182, Belgrád 2.65.

ZÜRICHI NYITÁS. (Október 15.) Amsterdam 204.45, Newyork 521.50, London 2344, Páris 27.35, Milano 22.80, Prága 15.47.50, Budapest 0.0068, Belgrád 7.37, Bucaresti 2.80, Varsó 0.000099.87.50, Bécs 0.0073.55.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Október 15.) Amsterdam 204.45, Newyork 521.50, London 2344, Páris 27.30, Milano 22.80, Prága 15.47.50, Bu-

dapest 0.0068, Belgrád 7.35, Bucaresti 2.80, Varsó 0.000099.87.50, Bécs 0.0074.25.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Október 15.) **Kifizetések:** Páris 9.60, London 827, Newyork 181, Milano 8.05, Zürich 35.25, Bécs 0.0026, Prága 5.50. **Valuták:** Napoleon 725, aranyárka 44, léva 1.30, török lira 1.03, angol font 825, francia frank 10.20, svájci frank 35.50, lira 8.15, drachma 3.30, dinár 2.55, dollár 185, lengyel marka 0.00035, osztrák korona 0.002750, magyar korona 0.0024.50, szokol 5.55.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMA. (Október 15.) Belgrád 1073—1079.

Bucaresti 412—420, Páris 4020—4050, Newyork 76780—77180, Milano 3353—3373, Bécs 108.30—108.90.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE ZÁRLAT. (Október 15.) Magyar Hitel 424.000, Osztrák Hitel 147 ezer, Salgó 430.000, Rima 114.000, Ganz Danubius 1.950.000, Kőszén 2.425.000, Szlavonia 44.000, Kereskedelmi Bank 1.050.000, Csáky 12.000, Ofa 440.000, Hazai Takarékok 2.920.000.

— Kik pályáztak az aradi adóhivatalok vezetői állására. Az aradi pénzügyigazgatóságon mind a két kerületi adóhivatal vezetői állása már régebben megüresedett. Az első kerületi adóhivatal főnökét, Serb Sándort már régen kinevezték a megyebeli összes adóellenőrök főnökévé, a második kerületi adóhivatal főnöké, Stan György pedig lemondott állásáról és a Victoria Takarékpénztár főtisztviselője lett. Annak idején annak rendje és módja szerint pályázatot is hirdettek az adóhivatalok vezetői állására, amely a pénzügyi főtisztviselők számára is jelentékeny fizetéstöbbletet jelent. A perceptor állásokra hatan pályáztak és a pályázat a közeli napokban fog eldőlni, amikor a minisztérium leirata megérkezik a kinevezésekről. Az első kerületi adóhivatal vezetésére ketten: Cali Péter pénzügyi osztályfőnök és Ganea Romulus volt görög keleti román lelkész pályáztak. — A második kerületi adóhivatali főnökségre pedig négyen: Schöner Ferenc osztályfőnök, aki jelenleg is vezeti az adóhivalt, Mészáros-Macelar Mihály osztályfőnök, aki pályázatában megjegyzi, hogy az első kerületi főnökségre is pályázik, Marcovici micalacai adóhivatali főnök és Tatar chisineui (kisjenői) adóhivatali főnök. Nemrégiben Aradon járt Olteanu pénzügyi felügyelő, ki a pályázatokat, az idő alatt a míg Petrescu adminisztrátor hivatalos ügyben Bucurestiben járt, javaslatával ellátva felküldte a minisztériumnak. A pályázat eldőlését nagy érdeklődéssel várják, mert bármely nap miniszteri postája meghozhatja a kinevezéseket.

— Az adóbehajtás új módja. Az aradi pénzügyigazgatóság tekintettel az évi zárlat közeledésére, minden eszközzel be akarja hajtani az adóhátralékokat. Sok még az adóhátralék és hogy az adófizetőket fizetésre kényszerítsék, nem mindennapi tervet dolgoztak ki az igazgatóságon. A pénzügyi adminisztrátor utasítást küldött a kerületi adóhivatalokhoz, hogy holnap reggeltől kezdve minden nap tíz-tíz adóhátralékos nevet kell betereszteni az igazgatósághoz, amely a hátralékosokra

kitűzi az árverést. Az árveréseket pedig a nagy közönséggel jól előre tudatják olyan módon, hogy a lapokban közzéteszik a tíz-tíz nevet, valamint kávéházakban és egyéb nyilvános helyiségekben is kifüggesztik ezek neveit. Az igazgatóság azt hiszi, hogy ez radikális eszköz lesz és már néhány nap múlva erősebb tempóban indul meg az adófizetés.

Kettős rablógyilkos a budapesti törvényszék előtt.

Halálbüntetést kér az ügyész a gyilkos fejére.

(Budapest, október 15.) Emlékeztetes még az a bestiális kegyetlenséggel végrehajtott kettős gyilkosság, amelynek dr. Simán Endre hírlapíró és édesanyja az áldozatai. Ez év júliusában a pest-szentlőrinci szükséglakások telepén éjszaka bemászott a gyilkos Simánék lakása ablakán és az alvó hírlapírót és édesanyját meggyilkolta, azután pedig kirabolta a lakást. A pestvidéki ügyészség most készítette el vádiratát Luxics József mészárossegéd, a rablógyilkosság letartóztatásban levő tettese ellen. Az ügyész vádiratában kétrendbeli rablógyilkosság elkövetése miatt kötélt általi halálbüntetést kér Luxicsra. Luxics teljesen be is ismerte tettét. Az orvosszakértők, akik a vizsgálati fogság kezdete óta megfigyelés alatt tartották Luxics elmeállapotát, megállapították, hogy a gyilkos bár degenerált, de épelméjű. Az ügy főtárgyalását a közeljövőben tartják meg.

TIMISOARAI MOZI.

Belvárosi mozi:) okt. 17 és 18.
Gyárvárosi mozi:) okt. 19 és 20.

Szenzációs újdonság!

„Két lélek.”

Széntimentális tragédia 7 felvonásban. — Richard Voss regénye után. A vezérszerepeket Eszterházy Agnes grófnő és Olaf Fjord, a legszebb művészek játsszák.

Belvárosi mozi:) okt. 19 és 20.
Gyárvárosi mozi:) okt. 17 és 18.

Világatrakció!

„Kis bohóc.”

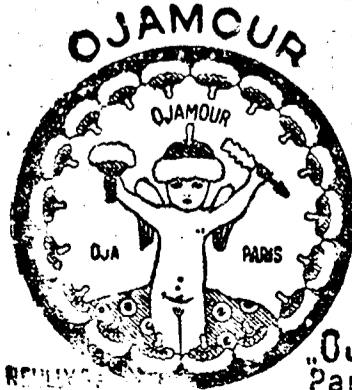
Megható amerikai tragikomédia 6 felvonásban. A főszerepben a kis amerikai művész: JACKIE COOGAN jön!

„Vérző aréna.”

Nagy dráma a spanyol viadorok életéből, Valentino-val a szép amerikai művész a főszerepben.

ULTIMELE CREATIUNI PARISIENE

PUDRELE

Adresa: „S. A. Oja”, Bucuresti, Șerban Voia 115.

A DRAGOMIR gyermekek nivós produktiói Aradon a CENTRAL BARBAN

Utazó közönség figyelmébe!

A C. F. R. összes vonalaira 2-3 nappal, Magyarország, Ausztria stb.-re szóló vasútijegyek 60 nappal előbb megválthatók a városi menetjegyirodában Arad, Str. Baritiu 3. (Rákóczy-ucca.)

Zsigmondházi kisajátítások.

A járási agrárbizottság sulvos határozata. — A zsigmondházi gazdák felelőse.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi járási agrárbizottság állandóan munkában van az agrárreform mielőbbi végrehajtása érdekében. A kisajátítások az elmúlt hetekben Zsigmondháza aradmegyei községben és környékén történtek. A kis község szegény, szinte beleágazik Aradba, lakói nem is földművesek, hanem ipari és gyári munkások. A község határában van a Biró-féle birtok. Ezt a birtokot még 1916-ban megvásárolta Goldschmidt Sándor aradi bankár és ugyanekkor parcellákba osztva eladta a község lakóinak. A szegény emberek bankkölcsönrel szerezték meg házhelyeiket, felépítették apróbb-nagyobb házaikat, telepeiket és éltek nyugodtan. Néhány héttel ezelőtt megjelent Zsigmondházán a járási agrárbizottság és a helyi szemle megtartása után olyan értelmű határozatot hozott, hogy a nyolc évvel ezelőtti parcellázást a Biró-féle birtok semmisnek tekinti és a birtokot ki fogja sajátítani.

A szegény emberek a bizottság határozatán megrémültek, az intézkedést azonban lehetetlennek tartották, azért is, mert a nyolc év alatt beépített telkek közül több parcella háromszor-négyszer is gazdát cserélt. Hogy a bizottság határozata mennyire komoly, arról csak most győződtek meg, ugyanis megkapták az aradi járás bíróság — mint telekkönyvi hatóság — végzését, amely megvonja a tulajdonosoktól a szabadrendelkezés jogát, mert ingatlanok kisajátítás alá kerülnek. Az érdekelt tulajdonosok a járási agrárbizottság határozata ellen felelősezt jelentettek be az aradi törvényszéken Alexian György táblabíró elnöklete alatt működő agrárfelelőseleti tanácshoz.

Cenzurat: Prefectura Județului.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szűvegi, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

JÓ CSALADBÓL való, intelligens kisasszonyt keresek 12 éves leánykámhoz képezdőt végzetieket, vagy románul tudók, előnyben részesülnek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 900

GURAHONTI üzemiinkhöz nőtlen mosdonyvezetőt keresünk. Jelentkezni „Patria” S. A. Româna pentru exploatare lemnerol Arad, Bulev. Regele Ferdinand 52. sz. 5814

NŐIKALAP és ruhaátalakítást olcsón vállalunk. Arad, Piata Avram Iancu 9 udvarban. 15.100

TAKARITÓNÓT felvesz Horváth-szálloda Arad. 5844

KIS gyermekekhez megbízható, jobb családból való oly leányt keresek Ilteu (Ilteu) Aradmegyei községbe, aki III. elemire magyar nyelven való előkészítést is vállalná. Cim Schillinger Béla srdómérnök Zám Hunyadmegye. 5837

KÉTHETES gyermekhez szoptatót da-dát keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5838

HÁZMESTERPÁR, gyermektelen, felvétetik Pick-házban Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 2. sz. 5836

ÜGYES, jóírású, biciklizni tudó kiutó felvétetik Oxigén gyár Arad, Calea Aurel Vlaicu. 10.135

HÁZMESTERT keresek azonnali belépésre. Cim Arad, Str. Tribunal Debra (Boczkó-ucca) 4. 5841

Lakás.

FIATALEMBER keres egy külön bejárattal butorozott szobát. Választ „Mérnök” jellegre Rudolf Mosse (Sándor lapirodájában) kér. 10.135

Vétel és eladás.

VÁROSI bunda új állapotban, elsőrendű nutria béléssel, valódi sziliszkin gallérral eladó. Arad, Bul. Dragalina (Apponyi-körút) 4. 5741

NAGY ÜSTHÁZ üsttel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 600

VILLAMOS ÜZEMÜ PORSZIVÓ-GÉP, porzsa szőnyeg, nyest boa, városi bunda, perzsa sapka, férfi és fiú télikabátok, arany kezelőgomb, antik nyakék, 12 és 6 személyes ezüst evőeszközök, 12 személyes étkező servise, szőnyegek, kézimunkák, Biedermayer-szalom, különböző szalonok, kredencek, szekrények, könyvszekrények fotelek, íróasztalok, tükrök, dísz tárgyak, festmények, ingaóra, hintaszék, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

ELSŐRENDŰ, bécsi gyártmányú, fekete, keresztmuros pianino eladó. Arad, Calea Șaguna (Varjassy Lajos-u.) 161. 16.059

Butorokat részletre kedvező fizetési feltételek mellett, Garai Károly butor raktárából. ARADON, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5/12.

BIZOMÁNYBA VESZÉK complete szobaberendezéseket, butorokat darabszámmra, szőnyegeket, ezüst, mü, antik, bronz és dísz tárgyakat, ékszereket, festményeket, lehrneműeket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

SZÉPIRODALMI könyveket és könyvtárakat minden nyelvben vesz Max Molnár & Co. Arad, a főpostával szemben, saroküzet. 5282

KEMÉNYFA garcon háló ágybetéttel, sürgösen eladó. Megtekinthető délután 5-6 között Arad, Strada Nicolae Grigorescu (Munkácsy Mihály-ucca) 3-4. földszint jobbra 7. 5821

KEVÉSBBÉ használt complete, világos citrom háló, tükrök és üveglapokkal, székekkel, olcsón eladók. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.100

DISZNOZSIRT keresek, olvasztott, tisztát. Ajánlatok mennyiség, ár megjelölésével az Aradi Közlöny kiadóhivatalába intézendők. 5839

PERZSA, smirna szőnyegek legolcsóbban kaphatók Salon Artistiqueban Arad, Fischer Eliz-palota. Ugyanott 2 modern fotel 9 ezer, nagy smirna szőnyeg 9500 lej. Mindennemű modern butort bizományba vesszünk. 5835

RONGYOT keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 600

Egy teljesen új complete világos hálószoba, elköltözés miatt eladó. Értekezni Goldstein Lajos divatruházába, Arad, Strada Brațianu (Weitzer-u.) 5804

Őszi szövetek

és belésárak a legolcsóbban

Weisz Armin

divatruházában szereshetők be Arad, Piata Avram Iancu 18. sz. (Szabadság-tér). 5799

Oktatás.

FRANCIA, ANGLÓ órákat vennék perfect nyelvtanárától. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3000

Evi négymillió lejt

forgalmazó, jól jövedelmező vállalat más elfoglaltság miatt átadó. (!) (!)

Ajánlatokat „150.000—200.000” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 10.136

Ön sem fogja megbánni, ha mielőbb házat, üzletet, vagy hármít venni, vagy eladni akar, bizalommal felkeresi Wallinger régi jóhírnevű hirdető- és adásvételi közvetítő irodáját Aradon, a Földes-palotával szemben, ahol díjmentes felvilágosítás nyerhető. 15100

Friss hal

kapható 5833

LUTTWAK JOZSEF cégnél, Arad.

LIPOVA

környékén 67 kat. holdas birtok gazdasági épületekkel, szántóval, 400 méter kitermelhető fával, holdankint 10.000 lejért eladó. Bővebbet:

WALLINGER-hirdetőjében Arad, Str. Unirei (Fábián Gábor-ucca) 13. 15.100

Gyönyörű magánház

4 szoba, zárt folyosós lakással, azonnal átvehető 3 szobával, udvar, kert, sertésóllal, 300.000 lejért eladó.

Megbízott: URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16060

9 járatu műmalom,

Arad szomszédságában lévő nagyközségben, állomáshoz közel, napl 100 m/m örlőképeséggel, 20 millió lejért eladó. Megbízott URANUL-IRODA Arad, főpostával szemben. 16.059

Dupla üzlethelyiség

Aradon a Strada Eminescu (volt Deák Ferenc-uccában) 30.000 lejért átadó. — Megbízott URANUL-IRODA Arad, főpostával szemben. 10.059

4424

Golyós csapágy

automobilok, rosták, Máv. cséplőgépek részére és mindenféle ipari gépeket 5642

Javit

PESCHL, különleges szakszem

BUCUREST, Sir. Gen. Berthelot 29.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál

Arad, Str. Eminescu 28-30. (Deák F.-ucca).

ahol kizárólag angol és brünni férfi szövetek, szabókellékek állandó nagy raktára